

תיאוריות קולנועיות עכשוויות (פרו"ס)

מרכזת הקורס: ד"ר ענת זנגר
מרצים: ד"ר בני בן-דוד, ארז דבורה, ד"ר ענת זנגר, ד"ר בועז חגין, גל חרמוני, מירי מואב שקד,
תירזה קוגלר

1. תיאור הקורס
היחסים בין הצופה לטקסט הקולנועי יידונו בקורס על היבטיהם השונים. הפרו"ס יעסוק ברמת
מבוא במבחר טקסטים המייצגים כיווני חקירה מרכזיים כגון גישה פסיכואנליטית לקולנוע,
פמיניזם ומגדר, בינטקסטואליות, תיאוריות צפייה קוגניטיביות ופנומנולוגיות. הפרו"ס יכלול
קריאה ביקורתית של מאמרים, הצגת גישות נבחרות ודיון בהן, הגשת רפרטים בע"פ ובכתב תוך
יישום של הגישות ביחס לסרטים שייבחרו על ידי המרצה.

2. מטרת הקורס
א. הכרות עם מבחר גישות וטקסטים מרכזיים בחקר הקולנוע העכשווי.
ב. פיתוח כלים לקריאה וכתובה ביקורתית של תיאוריה קולנועית.
ג. הכנה לקראת הגשה וכתובה של רפרטים בע"פ ובכתב ולכתבת עבודת פרו"ס.

3. דרישת קדם
מבוא לתיאוריות קולנועיות

4. חובות הסטודנטים

נוכחות - לא יינתן ציון לסטודנט/ית שתיעדר/יעדר מעל שלוש פעמים במהלך הסמסטר

10% (1) השתתפות פעילה בפרו"ס

- קריאה שוטפת של מאמרים
- מבדקי בקיאות ומשימות נוספות שיקבעו במהלך הסמסטר
- בשלב הכנת הרפרטים, בכל אחד משני המחזורים, הגשת סקירה בכתב הכוללת ניסוח של הנושא, התזה וטענה רלבנטית ממאמר בחירה.

40% (2) הגשת 2 רפרטים

- רפרט בכל אחת משתי חטיבות הלימוד, בהתאם לחלוקה ולגישות הנלמדות בקבוצה
- יוגשו במהלך הסמסטר בשני מחזורים במועדים שייקבעו על ידי המרצה
- משקל כל רפרט 20% וסך הכל 40%
- רפרט אחד לפחות יוגש בכתב
- רפרט אחד לפחות יוגש בע"פ במסגרת קבוצות עבודה ובלייווי החלק היחסי בכתב
- הגשת הרפרטים על פי ההנחיות לעבודות במהלך הקורס

10% (3) הגשת "מהלך הטיעון" לעבודת הפרו"ס

- "מהלך הטיעון" מתאר את מבנה העבודה המתוכננת וכולל טענה מרכזית ואת הטענות התומכות המבססות אותה. היקפו כעמוד אחד והוא כולל בסופו ביבליוגרפיה ראשונית לעבודה.
- יש להגיש את מהלך הטיעון הן בדוא"ל והן בגרסא מודפסת בתא של המרצה בתאריך שיצוין בהנחיות לעבודת הפרו"ס.
- בנוסף, אפשר יהיה להגיש עד לתאריך זה טיוטה ראשונית של העבודה המלאה.

40% (4) עבודת פרו"ס

- את העבודה יש לכתוב על פי ההנחיות באתר הקורס
- רשימת סרטים סופית לעבודת הפרו"ס תפורסם לקראת סיום הסמסטר
- יש לצרף אל העבודה שתי גרסאות של "מהלך הטיעון":
 - הגרסא שהוגשה למרצה (בלייווי הערות מרצה, אם ניתנו)
 - מהלך עדכני שתואם את העבודה המוגשת
- שימו לב: מהלכי הטיעון יצורפו אל העבודה אך אינם חלק ממנה. הם לא נכללים במניין העמודים הדרוש לעבודה ואפשר למספר את העמודים בחלק זה בנפרד.
- **ההגשה במזכירות החוג לקולנוע וטלוויזיה**
- על פי הנחיות הפקולטה, ההגשה היא עד ה-27 באפריל 2011
- העתק מודפס של העבודה ישאר בידי הסטודנט/ית
- עבודות פרו"ס בקורס הן אישיות.

5. הנחיות לעבודות במהלך הקורס

לוח זמני הגשת הרפרטים

- הגשת הרפרט הראשון תיעשה עם סיום לימוד חטיבת הגישות הראשונה.
- הגשת הרפרט השני תיעשה עם סיום לימוד חטיבת הלימודים השנייה (לקראת סיום הסמסטר).
- הרפרטים יוגשו לאחר הנחייה של המרצה תוך התייחסות להמלצות ויישומן.
- לוח זמנים מדויק ייקבע על ידי המרצה.

רפרטים בכתב ובע"פ

- הן הרפרט בע"פ והן הרפרט בכתב יכללו התייחסות ביקורתית לחומר הנלמד בעזרת מאמרים/נוסף/ים ויישום ביחס לסרט המשותף שנבחר לדיון בכיתה.
- הן הרפרט בע"פ והן הרפרט בכתב יכללו ניסוח של נושא הרפרט, הטענה המרכזית אותה מבקשים המגישים להוכיח, טענות משנה והדגמה.
- הרפרטים יוכנו תוך מתן תשומת לב לבהירות הצגת הטיעון, הנמקה, הדגמה, ומימד ביקורתי.

רפרט בכתב

- הרפרט בכתב הינו אישי ויכלול ניסוח של טענה המתייחסת לתזה של הקבוצה. הרפרט יכלול יישום של הטענה ביחס לסרט ויתבסס על 2 מאמרים לפחות: מאמר החובה ומאמר או שניים נוספים. היקף הרפרט בכתב עד 2 עמודים.
- הרפרטים יוגשו תוך הקפדה על כללי הכתיבה האקדמית.

רפרט קבוצתי בע"פ

- הרפרט הקבוצתי בע"פ יכלול התייחסות לסרט משותף לקבוצה, למאמרי החובה ולמאמרים נוספים תוך התייעצות עם מורה הקורס.
- יש להגיש "מהלך טיעון" לאישור המרצה לפני הגשת הרפרט בע"פ וכן יש להציג את מהלך הטיעון בפני הכיתה בעת הגשת הרפרט.
- עם הגשת הרפרט הקבוצתי בע"פ ימסור כל סטודנט את חלקו היחסי ברפרט זה בכתב. (ראה סעיף הנחיות לרפרט בכתב. היקף העבודה המלווה רפרט בע"פ: עד עמוד 1).
- במקרה בו ייעדר סטודנט מן ההגשה הקבוצתית בע"פ מסיבות שאינן תלויות בו, הוא יוכל להגיש רפרט בכתב, בכפוף להגשת האישורים הרלוונטיים (מילואים או מחלה) ואישור מורה הקורס. רפרט זה יהיה מורחב ויכלול התייחסות לשלושה מאמרים לפחות, לאחר סיום לימוד החטיבה ולפי הנחיות המרצה. היקף הרפרט המורחב יהיה עד 4 עמודים.

6. גישות תיאורטיות

א. חובה – חמש גישות תיאורטיות משותפות לכל הקבוצות :

1. פסיכואנליזה

מאמר חובה : בודרי (פסיכואנליזה וביקורת חברתית)

אופציה כמאמר נוסף לגישה הפסיכואנליטית : לאקאן, מץ, אלטמן, מקגוואן

2. פמיניזם ומגדר

מאמר חובה : מלווי

אופציה כמאמר נוסף : מארי אן דואן, ניל

3. טכנולוגית-תרבותית

מאמר חובה : בודריאר (חלקים נבחרים : עמודים 253-262 ועמודים 270-275)

אופציה כמאמר נוסף : קייס, גיימסון, מאנוביץ'

4. בינטקסטואליות

מאמר חובה : בארת או אקו

אופציה כמאמר נוסף : בן-פורת, זנגר

5. הצופה החווה : גישות קוגניטיביות ופנומנולוגיות

מאמר חובה : סובצ'אק (אחד משני מאמרים) או וויליאמס

אופציה כמאמר נוסף : בורדוול או קרול

ב. רשות – בחירה של גישה אחת מתוך שלוש על ידי המרצה עבור הקבוצה

6. תיאוריות צפייה פסיכואנליטיות

מאמר חובה : דיין או מץ

הערה : גישה זו משמשת כאופציה להעמקה ופיתוח של הגישה הפסיכואנליטית

7. היסטוריוגרפיה

מאמר חובה : בורגויין

אופציה כמאמר נוסף : וייט

8. פוסטקולוניאליזם

מאמר חובה : טשומה

אופציה כמאמר נוסף : שוחט וסטאם

7. ביבליוגרפיה

פסיכואנליזה:

Baudry, Jean-Louis. 1970. "Ideological Effects of the Basic Cinematographic Apparatus." **Movies and Methods: An Anthology**. Vol. II. Ed. Bill Nichols. Berkeley: U of California P, 1985. 531-542.

Altman, Charles. 1977. "Psychoanalysis and Cinema: The Imaginary Discourse." **Movies and Methods: An Anthology**. Vol. II. Ed. Bill Nichols. Berkeley: U of California P, 1985. 517-531.

Lacan, Jacques. "The Mirror Stage as Formative of the Function of the I As Revealed in Psychoanalytic Experience." **Écrits: A Selection**. Trans. Alan Sheridan. New York and London: W. W. Norton & Company, 1977. 1-7.

McGowan, Todd. "Looking for the Gaze: Lacanian Film Theory and Its Vicissitudes." **Cinema Journal** 42.3 (Spring 2003): 27-47.

תיאוריות צפייה פסיכואנליטיות:

Dayan, Daniel. "The Tutor-Code of Classical Cinema." **Movies and Methods: An Anthology**. Ed. Bill Nichols. Berkeley: U of California P, 1976. 438-451. rpt. of **Film Quarterly** (1975).

Metz, Christian. 1975. "Story/Discourse: Notes on Two Kinds of Voyeurism." **Movies and Methods: An Anthology**. Vol. II. Ed. Bill Nichols. Berkeley: U of California P, 1985. 543-549.

Metz, Christian. "The Imaginary Signifier." 1975. **Narrative, Apparatus, Ideology: A Film Theory Reader**. Ed. Philip Rosen. New York: Columbia University Press, 1986. 244-278.

תיאוריות צפייה קוגניטיביות :

Bordwell, David. "The Viewer's Activity." **Narration in the Fiction Film.**

Madison: The U of Wisconsin P, 1985. 29-47.

Carroll, Noël. "The Power of Movies." **Daedalus** 114.4 (1985 Fall): 79-103.

תיאוריות צפייה פנומנולוגיות :

Sobchack, Vivian. "Phenomenology and the Film Experience." **Viewing**

Positions: Ways of Seeing Film. Ed. Linda Williams. New Brunswick: Rutgers UP, 1995. 37-58.

Sobchack, Vivian. "What My Fingers Knew: The Cinesthetic Subject, or Vision in the Flesh." **Carnal Thoughts: Embodiment and Moving Image Culture.** Berkeley: University of California Press, 2004. 53-84.

הצופה הפעיל/ה :

Williams, Linda. "Film Bodies: Gender, Genre and Excess." **Film Quarterly** 44.4 (1991): 2-13.

(Reprinted in **Film Genre Reader III**, Edited by Barry Keith-Grant).

פמיניזם ומגדר

Doane, Mary-Ann. "Film and the Masquerade: Theorizing the Female Spectator." **Screen** 23.3-4 (1982): 74-87.

Mulvey, Laura. 1975. "Visual Pleasure and Narrative Cinema." **Movies and Methods: An Anthology.** Vol. II. Ed. Bill Nichols. Berkeley: U of California P, 1985. 303-315. rpt. of **Screen** 16.3 (Autumn 1975).

מאלווי, לורה. 1975. "עונג חזותי וקולנוע נרטיבי". תרגום : רועי רוזן. **ללמוד פמיניזם : מקראה.**
מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית. עריכה : דלית באום, דלילה אמיר, רונה
ברייך-גארב, יפה ברלוביץ', דבורה גריינמן, שרון הלוי, דינה חרובי, וסילביה פוגל-
ביז'אווי. תל אביב : הוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים, 2006. 118-133.

Neale, Steve. "Masculinity as Spectacle: Reflections on Men and Mainstream Cinema." **Feminism and Film**. Ed. Ann Kaplan. Oxford: Oxford UP, 2000. 253-264. rpt. of *Screen* 24.6 (1983).

(also rpt. in: **Screening the Male: Exploring Masculinities in Hollywood Cinema**. Eds. Steven Cohan and Ina Rae Hark. London and New York: Routledge, 1993.)

קולנויאלזם ופוסטקולנויאלזם

Condit, Celeste Michelle. "Postcolonial or Neocolonial? Defining the Grounds of Research in Global Communication Studies." **Critical Studies in Mass Communication** 15 (1998): 195-212.

Gabriel, Teshome H. "Towards a Critical Theory of Third World Films." **Film and Theory: An Anthology**. Eds. Robert Stam and Toby Miller. Malden and Oxford: Blackwell, 2000. 298-316. rpt. of *Third World Quarterly* (1983).

Shohat, Ella and Robert Stam. "From Eurocentrism to Polycentrism". **Unthinking Eurocentrism: Multiculturalism and the Media**. London and New York: Routledge, 1994. 13-54.

היסטוריוגרפיה

וייט, היידן. "הטקסט ההיסטורי כמוצר ספרותי". **חשיבה היסטורית**. כרך ב'. עריכה: אלעזר וינריב. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 1985. 305-322.

Burgoyne, Robert. "The Modeling of History: Current Theories." **Bertolucci's 1900: A Narrative and Historical Analysis**. Detroit: Wayne State UP, 1991. 19-41.

בינטקסטואליות

בן-פורת, זיווה. "בין-טקסטואליות", **הספרות 2** 34 (1985): 170-178.
זנגר, ענת. "בין קפלי הבגד, בין קפלי הזיכרון: על כתיבתה של טראומה בתרבות". **אדרת לבנימין**. כרך ב'. סדרת ספרות, משמעות ותרבות כרך 28. עריכה: זיווה בן-פורת. תל אביב: מכון פורטר לפואטיקה וסמיוטיקה, אוניברסיטת תל אביב והקיבוץ המאוחד, 2001. 308-327.

Barthes, Roland. "From Work to Text." **Image/Music/Text**. Trans. Stephen Heath. London: Fontana, 1977. 155-165.

Eco, Umberto. "Casablanca: Cult Movies and Intertextual Collage." **Faith in Fakes: Essays**. Trans. William Weaver. London: Secker & Warburg, 1986. 197-211

(also in: *Travels in Hyper-Reality*. Picador, 1987. 197-213).

Stam, Robert, Robert Burgoyne, and Sandy Flitterman-Lewis.

"Intertextuality," "Transtextuality." **New Vocabularies in Film Semiotics: Structuralism, Post-Structuralism and Beyond**. London and New York: Routledge, 1992. 203-210.

טכנולוגיה-תרבותית

גיימסון, פרדריק. 1984. פוסט-מודרניזם, או ההיגיון התרבותי של הקפיטליזם המאוחר. תרגום: עדי גינצברג-הירש. תל אביב: רסלינג, 2002.

Baudrillard, Jean. "The Precession of Simulacra." Trans. Paul Foss and Paul Patton. **Art after Modernism: Rethinking Representation**. Ed. Brian Wallis. New York: The New Museum of Contemporary Art, 1986. 253-281. esp. 253-262, 270-275.

בודריאר, ז'אן. 1985. סימולקרות וסימולציות, תרגום: אריאלה אזולאי. תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2007.

Kaes, Anton. "History and Film: Public Memory in the Age of Electronic Dissemination." **History and Memory** 2 (Fall 1990): 111-129.

קייס, אנטון. "היסטוריה וקולנוע: זיכרון ציבורי בעידן התקשורת האלקטרונית". **זמנים** 39-40 (1991): 28-37.

Manovich, Lev. 1997. "Cinema as a Cultural Interface." **The Language of New Media**. Cambridge and London: The MIT Press, 2001. 80-94.

ספרות עזר/רקע

Elsaesser, Thomas and Malte Hagener. **Film Theory: An Introduction through the Senses**. New York and London: Routledge, 2010. esp. 35-187.

פיטר בארי. 1995. **מבוא לתורת הספרות והתרבות: צעדים ראשונים**. תרגום: חנה הרציג. תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2004.

הרציג, חנה. **תורת הספרות והתרבות – אסכולות בנות זמננו: צעדים נוספים**. תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2005.

הרציג חנה. עורכת. **תורת הספרות והתרבות – אסכולות בנות זמננו: אסופת מאמרים**. תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2005.

יאנג, רוברט. **פוסט-קולוניאליזם: מבוא**. תרגום: תמי אילון-אורטל. תל אביב: רסלינג, 2008.

מאמרי החובה נמצאים בספרייה, במאגר האלקטרוני של הספרייה (אלף), ו/או באתר הקורס.

קורס פורה ומוצלח!